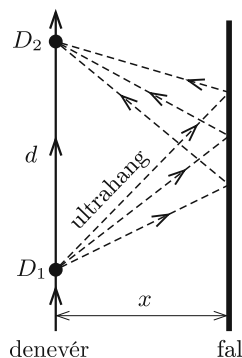
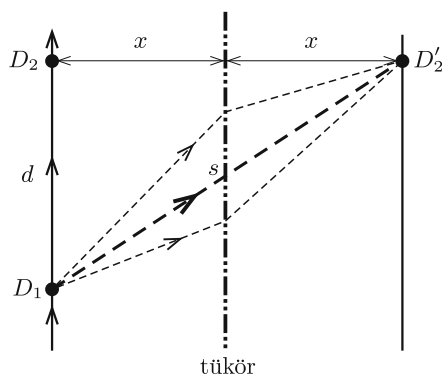

Rajzoljuk le a denevér repülési útvonalát és a barlang falát (1. ábra). Az ultrahang a D_1 pontból indul ki, és a falról visszaverődve a D_2 pontban érkezik vissza a denevérhez. Az ábrán látható $d = D_1D_2 = 5,4$ m az a távolság, amit a denevér a megadott idő alatt a megadott sebességgel megtesz.

A hang a denevértől kiindulva különböző irányokban terjed, és a barlang faláról különböző irányokban verődik vissza. A denevér azt a hangot hallja meg legelőször, amelyik a legrövidebb idő alatt, tehát a legrövidebb utat megtéve jut vissza hozzá.

1. ábra

2. ábra

Tükrözzük a D_2 pontot a barlang falának síkjára (2. ábra). A különböző irányban haladó hanghullámok teljes útjának hossza megegyezik a D_1 -et D'_2 -vel összekötő, a fal (a tükör) síkjánál esetleg megtörő szakaszok együttes hosszával. Ezek közül a $D_1D'_2$ egyenes szakasz a legrövidebb, és ennek hossza az a távolság, amennyit az ultrahang a megadott t idő alatt megtesz:

$$s = v_{\text{hang}} \cdot t = 333 \frac{\text{m}}{\text{s}} \cdot 0,120 \text{ s} = 39,96 \text{ m.}$$

A $D_1D_2D'_2$ derékszögű háromszögre felírt Pitagorasz-tétel alapján

$$2x = \sqrt{s^2 - d^2} \approx 39,6 \text{ m,}$$

a denevér és a barlang falának távolsága tehát $x \approx 19,8$ m.

Schneider Dávid (Zalaegerszeg, Zrínyi M. Gimn., 10. évf.)

Megjegyzések. 1. Ugyanezt az eredményt úgy is megkaphatjuk, ha feltételezzük, hogy az ultrahang a síktükrőhöz érkező fényhez hasonlóan verődik vissza, vagyis a beesési szög megegyezik a visszaverődés szögével. Ez akkor igaz, ha a barlang fala elegendően „sima”, a sík felülettől legfeljebb az ultrahang hullámhosszának megfelelő mértékben tér csak el.

2. Sok versenyző indokolatlan pontossággal (pl. $x = 19,813\,344$ m-nek) adta meg a denevér útvonalának és a barlang falának távolságát. Ennek nem sok értelme van, hiszen a denevér fülének mérete és a barlang falának göcsörtössége sok-sok nagyságrenddel felülmúlja a megadott szám utolsó számjegyeinek megfelelő távolságokat. A fizikai mennyiségek kiszámított értékét annyi számjegy pontossággal szabad csak megadni, amennyit komolyan vehetünk. Ez a pontosság nem haladhatja meg a feladat szövegében megadott bemenő adatok pontosságát. (A szerk.)